SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1783

av Fredrik Lundh Sammeli (S)

Införande av ett nationellt föreningsregister

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta initiativ till att införa ett officiellt och obligatoriskt nationellt föreningsregister som förenklar administrationen, stärker rättssäkerheten och motverkar missbruk av föreningslivet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Det svenska föreningslivet är en av grundpelarna i vår demokrati. Genom idrottsföreningar, kulturorganisationer, folkrörelser och andra ideella sammanslutningar möts människor, tar ansvar och bygger gemenskap. Det är en kraft som skapar tillit, delaktighet och sammanhållning i hela vårt land. Enligt Statistiska centralbyrån fanns det drygt 164 000 ideella föreningar i Sverige 2024. Bakom dessa finns ett omfattande ideellt engagemang som förtjänar goda förutsättningar att utvecklas.

Trots föreningslivets betydelse möter många föreningar onödiga administrativa hinder. Att öppna ett bankkonto, byta firmatecknare eller styrka vem som företräder en förening kan vara både tidskrävande och komplicerat. Särskilt för mindre föreningar, där verksamheten bygger på människors frivilliga insatser, riskerar administrationen att ta tid och kraft från det egentliga uppdraget.

Sverige saknar i dag ett samlat och enhetligt register där föreningars företrädare och firmatecknare enkelt kan verifieras. Ett officiellt nationellt föreningsregister skulle

skapa tydlighet och trygghet för såväl föreningarna själva som banker, kommuner och myndigheter. Genom enkla digitala lösningar skulle uppgifter kunna registreras och uppdateras utan onödigt dubbelarbete. Ett sådant register skulle också bidra till att motverka ekonomisk brottslighet och felaktiga bidragsutbetalningar. När det finns bättre möjligheter att kontrollera vilka som företräder en förening blir det svårare för oseriösa aktörer att missbruka föreningsformen. Det är viktigt både för att skydda offentliga medel och för att värna förtroendet för det seriösa föreningslivet.

Behovet av bättre kontroll har också uppmärksammats av Statskontoret, som föreslagit att ett företrädarregister för ideella föreningar som tar emot statliga stöd bör utredas. Frågan har därefter behandlats inom ramen för olika statliga beredningsprocesser. Det finns därför goda skäl att ta ett samlat grepp om hur en nationell lösning kan införas.

Samtidigt måste utgångspunkten vara att ett register ska underlätta, inte försvåra, det ideella engagemanget. Registreringen bör vara enkel, kostnadsfri för föreningarna och utformad med respekt för deras självständighet och medlemmarnas integritet. Ett obligatoriskt register ska inte innebära ytterligare byråkrati utan tvärtom ersätta dagens splittrade hantering med ett enklare och mer rättssäkert system.

Ett starkt föreningsliv behöver både frihet och fungerande förutsättningar. Genom ett nationellt föreningsregister kan vi minska administrationen, stärka tilliten och samtidigt försvåra för dem som vill utnyttja föreningsformen för oseriösa eller kriminella syften. Regeringen bör därför ta initiativ till att utforma och införa ett officiellt och obligatoriskt nationellt föreningsregister med föreningslivets behov som utgångspunkt.

Fredrik Lundh Sammeli (S)